

De rol van de executeur

ESTHER VAN AS & JOLINE KRONENBURG-DE JONGE

DE ROL VAN DE **EXECUTEUR**

klaar voor de notaris deel 3

EPN®

Vereniging van Estate Planners in het Notariaat

Consumentenbond

Eveneens verschenen in deze reeks:

1. Het levenstestament
2. Samenwonen
4. Mijn vermogen en de AWBZ

3^e druk, februari 2015

© 2015, Consumentenbond, Den Haag en EPN
Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden
Inlichtingen Consumentenbond

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN)

Auteurs: Esther van As (kandidaat-notaris en estate planner) en
Joline Kronenburg-de Jonge (kandidaat-notaris en estate planner)
Eindredactie: Aniel Autar (redacteur EPN) en Georgie Dom (Consumentenbond)
Grafische verzorging: Puur Publishers/Nanette van Mourik, Ray Heinsius
Tekeningen: Ad Oskam
Foto omslag: Veer

ISBN 978 90 5951 3105
NUR 822

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden. Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet) fouten of onvolledigheden. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	11
1	Moet ik een executeur benoemen? 13
1.1	Wat moet er met mijn nalatenschap gebeuren? 14
1.2	Wat doet een executeur? 16
1.3	Is een executeur verplicht? 16
1.4	Wat als er geen executeur is? 18
1.5	Hoe benoem ik een executeur? 18
1.6	Wie kan ik aanwijzen? 20
1.6a	Niet aanvaard 20
1.7	Wat moet ik met de executeur bespreken? 21
1.7a	Eerst polsen 21
1.7b	Specifieke wensen 21
1.7c	Loon 22
2	De ene executeur is de andere niet 25
2.1	De begrafenisexecuteur (een-sterexecuteur) 27
2.1a	Terbeschikkingstelling 28
2.1b	De uitvaart 28
2.2	De beheersexecuteur (twee-sterrenexecuteur) 30
2.2a	Langstlevende als executeur? 31
2.2b	Verklaring van executeur en notaris 31
2.2c	Vóór 1 januari 2003 32
2.3	De executeur/afwikkelingsbewindvoerder (drie-sterrenexecuteur) 33
2.3a	Protest 34
2.3b	Bevoegdheden 35
2.3c	Plichten 36
2.3d	Einde bewind 37
2.3e	Loon 37

3	Direct na het overlijden	39
3.1	Het wel of niet aanvaarden van de functie	40
3.1a	Wat zijn mijn verplichtingen?	41
3.1b	Heb ik genoeg tijd en kennis?	42
3.1c	Sta ik stevig genoeg in mijn schoenen?	43
3.1d	Is er voldoende geld voor het inhuren van eventuele professionals?	43
3.1e	Hoeveel weet u eigenlijk van de overledene?	44
3.1f	Heeft de overledene al aanwijzingen of opdrachten gegeven?	44
3.1g	Is er een eventuele opvolger of een plaatsvervanger benoemd?	44
3.1h	Wil ik wel aansprakelijk zijn?	44
3.1i	Hoe aanvaard ik de executele?	45
3.2	De uitvaart	46
3.2a	De kosten	46
3.2b	De uitvoering	46
3.3	Verklaring van executele/verklaring van erfrecht	47
3.3a	Wat is een verklaring van erfrecht?	48
3.4	Wie zijn de erfgenamen?	49
3.4a	Testament	49
3.4b	De wettelijke regeling	49
3.4c	Inhoud testament	51
3.5	Erfenis aanvaarden of verwerpen	54
3.5a	Zuiver aanvaarden	55
3.5b	Verwerpen	55
3.5c	Beneficiair aanvaarden	55
3.6	Andere zaken	56
4	Mijn taken als executeur	57
4.1	Praktische werkzaamheden	59
4.1a	De uitvaart	59
4.1b	Het huis	60
4.1c	Inboedel	61
4.2	Financieel/administratieve taken	64
4.2a	Administratie ordenen	64
4.2b	Schulden voldoen	65

4.3	Fiscale zaken	71
4.3a	Inkomstenbelasting	71
4.3b	Erfbelasting	71
4.3c	Toeslagen	74
5	De klus zit er (bijna) op	77
5.1	Einde van de executele	78
5.2	Einde van de taak van de executeur	79
5.2a	Nog steeds verantwoordelijk	80
5.3	Afleggen van rekening en verantwoording	81
5.3a	Onwelwillende erfgenamen	81
5.4	Klaarmaken voor de verdeling	82
5.4a	Notariële akte	83
6	Checklist voor de executeur	85
6.1	Als u gevraagd wordt om executeur te worden	86
6.2	Als u tot executeur bent benoemd	87
6.2a	Vooraf	87
6.2b	Algemeen	87
6.2c	Eerste handelingen (binnen 1 week)	87
6.2d	Praktische handelingen op korte termijn (binnen 3 weken)	88
6.2e	Administratieve werkzaamheden en informatieplicht	88
6.2f	Inventariseren of de liquiditeiten voldoende zijn om de schulden en lopende schulden te betalen	89
6.2g	Inboedel	89
6.2h	Overleg over al dan niet verkoop effectenportefeuille	89
6.2i	Controle bankafschriften	90
6.2j	Opzeggen	90
6.2k	Opvragen en controleren aangifte inkomstenbelasting over voorgaande jaar/jaren	90
6.2l	Huis en hypotheek	91
6.2m	Auto	91
6.2n	Grafrechten	91
6.2o	Administratieve werkzaamheden	91
6.3	Afronding	92

Voorwoord

Dit boekje is een herdruk van de eerste editie uit november 2013. Het behandelt een onderwerp dat actueel is en zal blijven.

Jaarlijks sterven er in Nederland tussen de 135.000 en 140.000 personen. Veel mensen vinden het belangrijk dat na hun overlijden alles goed geregeld is en maken daarom een testament. Een van de meestvoorkomende bepalingen daarin is de benoeming van een executeur. Het aanvaarden van een executeursbenoeming brengt verplichtingen met zich mee. In de praktijk merk ik dat de niet-professionele executeur vaak onbekend is met die verplichtingen en daardoor onnodige risico's loopt.

Met dit boekje willen wij enerzijds testateurs informeren over de vele mogelijkheden die de wet biedt om de executeur meer/minder bevoegdheden te geven. Daarnaast is dit boekje ook handig voor de executeur die zich op een goede manier van zijn taak wil kwijten.

Met *Klaar voor de notaris* bent u beter in staat de juiste vragen op het juiste moment aan de notaris te stellen, omdat u met deze serie handvatten krijgt aangereikt om u goed voor te bereiden op uw gesprek met hem.

De titels die in deze serie verschijnen, zijn het resultaat van samenwerking tussen de Consumentenbond en de EPN, de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN).

Om de aansluiting op de notariële praktijk te waarborgen, zijn de auteurs van de boekjes uit deze serie afkomstig uit die praktijk.

Achter in dit boekje vindt u meer informatie over de Consumentenbond en de EPN.

Aniel Autar

redacteur EPN

Den Haag, februari 2015

Inleiding

Maar weinig mensen laat het koud wat er na hun overlijden met hun spullen en bezittingen gebeurt. De meesten van ons willen dat tijdig goed geregeld hebben en bepalen in een testament wie wat krijgt.

Om er zeker van te zijn dat je wensen in de praktijk goed worden uitgevoerd, kun je in het testament een executeur benoemen: iemand die de nalatenschap afwikkelt en hem 'verdeelklaar' maakt voor de erfgenamen. Een belangrijke taak die u kunt toevertrouwen aan een professional (zoals een notaris), maar ook aan uw partner of een goede vriend.

Daarover gaat dit derde deel uit de serie *Klaar voor de notaris*.

In hoofdstuk 1 leest u wanneer het handig is om een executeur te benoemen, hoe u dat precies doet, wie het mag zijn en wat u zeker met hem moet bespreken.

Als u gewapend met deze kennis besluit dat u een executeur wilt (dat is namelijk niet verplicht), is het handig te weten dat er verschillende soorten executeurs zijn. Oplopend qua zwaarte van de werkzaamheden zijn dat de begrafenisexecuteur, de beheersexecuteur en de executeur/afwikkelingsbewindvoerder. Hierover gaat hoofdstuk 2.

Na deze twee hoofdstukken richt de informatie zich op degene die als executeur is aangewezen. Hoofdstuk 3 beschrijft welke zaken direct na een overlijden zijn aandacht vragen, zoals het wel of niet aanvaarden van de functie, de uitvaart, de verklaring van executele, het in kaart brengen van de erfgenamen en de vraag of zij de erfenis aanvaarden of verwerpen. In het belangrijke hoofdstuk 4 is er aandacht voor de verschillende soorten werkzaamheden van een executeur. Die kunnen praktisch van aard zijn, zoals het leegmaken van het huis en de verdeling van de inboedel, maar ook financieel/administratief. Denk aan het ordenen van de administratie en het voldoen van schulden. Daarnaast zijn er fiscale taken: het verzorgen van de aangifte inkomstenbelasting van de overledene en van de aangifte erfbelasting, de belasting die de erfgenamen over hun erfenis verschuldigd zijn.

Hoofdstuk 5 behandelt de afronding van het executeurschap, als de taak er bijna op zit. U leest wanneer een executele precies eindigt, dat u als executeur rekening en verantwoording moet afleggen tegenover de erfgenamen en hoe de verdeling wordt klaargemaakt.

In hoofdstuk 6 vindt u tot slot alle voorgaande informatie handig samengevat in enkele praktische checklists.

Ook in dit deel uit de serie is de informatie zo helder mogelijk verwoord en waar mogelijk verhelderd met voorbeelden.

Een nuttig boek voor iedereen die zijn nalatenschap zo goed mogelijk wil regelen, maar zeker ook voor degene die met die taak wordt belast.

01

MOET IK EEN EXECUTEUR BENOEMEN?

Voordat we op de taken van een executeur ingaan, moet u natuurlijk eerst weten of u hem wel nodig heeft.

- DE EXECUTEURS -

Of u een executeur wilt benoemen, is vooral afhankelijk van uw wensen ten aanzien van uw nalatenschap (par. 1.1). Ook moet u weten wat een executeur in grote lijnen doet (zie par. 1.2). In par. 1.3 leest u dat u niet verplicht bent om er een te benoemen, en wat er gebeurt als u dat niet doet (par. 1.4). In par. 1.5 staat hoe u een executeur benoemt en de laatste twee paragrafen gaan in op wie u als executeur kunt benoemen en wat u allemaal met deze kandidaat moet bespreken.

1.1 Wat moet er met mijn nalatenschap gebeuren?

Iedereen verzamelt gedurende zijn leven bezittingen (een huis en spaargeld), maar ook min of meer persoonlijke spullen. Tijdens uw leven bent u degene die bepaalt wat er met deze spullen gebeurt. Na uw overlijden zijn deze spullen een onderdeel van uw nalatenschap en zal iemand anders zich over uw vermogen moeten ontfermen. Een moeilijk onderwerp waar we niet graag bij stilstaan, maar toch is het belangrijk om na te denken over wat er na uw overlijden met uw bezittingen moet gebeuren en dit vast te leggen.

Uw bezittingen – uw spullen (juridisch ook wel ‘zaken’ genoemd) en al uw

rechten (bijvoorbeeld het saldo op uw bankrekening) en verplichtingen (bijvoorbeeld rekeningen die nog moeten worden betaald) – gaan na uw overlijden automatisch over op uw erfgenamen. Deze erfgenamen kunt u zelf hebben benoemd als u een testament heeft opgemaakt. Als u dat niet heeft gedaan, bepaalt de wet wie ze zijn. Bij vererving staan we in dit boekje niet uitgebreid stil (u leest er kort over in par. 3.4).

Wel is het goed om te weten dat uw erfgenamen het recht hebben om te bepalen of zij wel of niet uw erfenis willen aanvaarden. Een erfgenaam wordt volgens de Nederlandse wet namelijk gezien als uw ‘rechtsopvolger’. Dat wil zeggen dat uw gehele nalatenschap op de erfgenaam of erfgenamen over gaat. Als uw nalatenschap uit meer schulden dan bezittingen bestaat, kan uw erfgenaam dus met zijn eigen vermogen worden aangesproken voor uw schulden. Een executeur mag er dus niet zomaar van uitgaan dat een erfgenaam de nalatenschap accepteert.

Met een verklaring van ‘beneficiaire aanvaarding’ bij de rechtbank kan een erfgenaam verklaren wel uw erfgenaam te willen zijn, maar niet met zijn eigen vermogen aangesproken te willen worden voor betaling van schulden die niet uit de nalatenschap kunnen worden betaald. Een verklaring alleen is niet voldoende: hij moet zich ook aan de regels van de wet houden. Een erfgenaam kan ook besluiten dat hij niets met uw nalatenschap van doen wil hebben en uw nalatenschap verwerpen. Ook dat kan alleen via een verklaring bij de rechtbank.

De beslissing die uw erfgenamen nemen over het wel of niet beneficiair aanvaarden van uw nalatenschap, is van belang voor het werk van de executeur (zie ook par. 1.3 en par. 3.5).

U kunt met een legaat in uw testament ook bepalen dat bepaalde goederen niet naar uw erfgenamen gaan, maar naar een of meer andere personen of bijvoorbeeld goeddoelinstellingen. Voor inboedelzaken of sieraden mag dat ook in een codicil (een handgeschreven, gedateerd en getekend document) worden vastgelegd.

Tip

Levenstestament

In het eerste boekje uit deze serie, *Het levenstestament*, staat hoe u tijdens uw leven kunt regelen wat er moet gebeuren met uw vermogen op het moment dat u dat, bijvoorbeeld door ziekte of een ongeluk, zelf niet meer kunt.